

Dobro orodje, lahko delo.

Po dokončanem delu vse pod streho spravi, vse na pravo mesto položi. Sonce in dež pokvarita trikrat več, ko delo; znano je tudi, da les, železo in dnina so drage reči.

O žetvi podvoji svojo skerb. Po zanemarnosti se več v enim dnevu zgubi, kakor se z nar večjim trudam v tednu pridobiti zamore.

Naj tvoji otroci natanjčno zapisujejo, koliko si požel, prodal, ali drugači obernil in porabil.

Pri oranji bodi pričujoč; gnoji dobro, skerbi za zemljo, in ona ti bo za to hvaležna. Kdor zemljo sprazni, sprazni mošnjo. J. Š.

Nekaj od mertvašnic.

Ker je namen „Novic“ občnokoristne reči kakoršniga koli načina svojim bravcam naznanovati, naj nam pripusté, da se enkrat iz veseliga polja z njimi podamo na tisto tužno, katerimu nihče ne uide, naj bo mogočin kralj ali pohlevin ratár — na mertvišče. Tam hočem od hišice govoriti, ki je potrebna mnogokrat za poslednje prebivališče, preden zakrije černe zemlje odeja truplo, dokler ne zapoje trombe glas k sodnemu dnevju.

Mertvašnica je ena nar potrebnih naprav, ktero si je vljudnost in skerb za zdravje ljudi v našim stoletju izmislila; zato jo vidimo na pokopališih večih in manjših mest pa tudi pogostoma po kmetih. Želeti je, da bi je celò na nobenim pokopališču ne pogreševali, in v dosego tega naj bojo sledeče verstice pisane.

Take hišice so shrambe mertviga trupla, ki ima na parah ležati, pa v tesni bajtici skoraj prostora nima, — take hišice so shramba mertvih, ki so po kakošni bolezni zamerli, ki je kuzna in nalezljiva, — take hišice so shramba za trupla ptujcov, ki v kak kraj pridši so nanagloma umerli, morebiti celò na cesti pod milim nebam, — take hišice, pametno na dvoje razpartene, zamorejo ob času hudih bolezin tudi kot bolnišnica služiti, — zaljšajo pa sploh vsako mertvišče.

Iz tega maliga popisa se razvidi velika korist in potreba mertvašnic, katerih povsod napraviti bi nobene srenje ne smeli stroški zadrževati, ktere njih naprava prizadene, ki tudi niso veliki.

Ko sim se pred 27 leti v Monakovim (München) nek dan sprehajal, pridem tudi na tamošno pokopališče, in pervo, kar, v njega stopivši, zapazim, je bila precej velika hiša — obsenčena s košatimi drevesi. Na prvi pogled se mi je zdelo, da je kakšin rastljinjak (Treibhaus), ker je ravno na tako vižo izdelana bila, ter si mislim, da ga je morde kaka bogata rodbina sozidala, da bi vedno mlade cvetlice pripravljene imela, gomile svojih umerlih ljubih z njimi kinčiti. Blíže pridši se je moje mnenje še bolj poterdilo, ker skozi okna tudi nič družiga nisim zapazil ko cvetlice in celò drevesca iz gorkih krajev, vse v verstih kot drevored in v priličnih posodah. Radovedin stopim skoz odperete duri v dozdevni rastljinjak; — ali ostermel sim, ko se po njem ozrem in med rastlinami in cvetlicami veliko število rak z merličmi zagledam!

Ker od mladih nog nisim straha pred mertvimi imel, sim serčno začel se v tim mertvaškim vertu sprehajati. Tu je skorej vsaka starost namestovana bila — od nježniga otročiča do siviga starčka; več ko 30 merličev je tisti dan mirno brez razložka

stanú v ti mertvašnici ležalo, vsi v tako lepim redu, da se nisim mogel dosto začuditi. Odri, na katerih so rake stale, so tako med rastlinami postavljeni bili, da se od eniga do družiga merliča nič ni vidilo, če bi se utegnilo tudi prigoditi, da se kdo tu ležajočih spet k življenju obudi, ne more v pervim hipu svojiga mertviga soseda viditi, in zbudivši se zamore s trakam, ki je okoli roke vsaciga povit in kateri h zvončku v izbo stražnika pelje, znamenje dati, od kodar mu hitra pripomoč pride.

Tako ogledovaje to napravo, sim se čedalje bolj prepričal, kako potrebna je za vsako mesto, pa tudi za vsako pokopališče na deželi, — čeravno ni treba, da bi bila povsod tako okinčana in obširna, kakor sim jo tukaj vidil, ampak le potrebi in premožnosti kraja primerjena.

(Konec sledi).

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Česki pisatelj Ludvik žl. Rittersberg zdeluje nov načert, kako se zamore globokost morja v tistih krajih zmeriti, ker teža svinca dna ne doseže.

* Ruski časopisi prinesejo oznanilo o cesarski knjižnici verozakonski. Rokopisni oddelk znese sam čez 20.000 dragocennih delov, med kterimi je evangelij iz 11. stoletja, odlomek spisov sv. Pavla, pisan v 5. stoletju in drugi sila imenitni spisi in tiski.

* Gosp. Krejči, profesor na politehniku in realni šoli v Pragi, je spisal botaniko v českem jeziku, ki se tiska v tiskarnici Jaroslava Pospíšila.

* Znani umetnik, gospod Pivoda, je k več českim od verlega pesnika Picka spisanim pesmam napreve zložil, in kakor „praške noviny“ pišejo, prav izverstno.

* Serbski patriarh je spet prejel iz Ruskega 3434 gold. za cerkve v madjarski vojski poškodovane.

* Po statističkem naznanilu v časopisu za gimnazije je na Ogerskem 92 gimnazij. Na 64 gimnaziij je bilo lanskega leta 472 učiteljev in 8633 učencev. V vojvodini je 6 gimnazij, 48 učiteljev in 808 učencev, na Horvaškem in Slavonskem je 6 gimnazij, 48 učiteljev in 808 učencev, v vojaški meji so 3 gimnazii, 24 učiteljev in 322 učencev, na Erdeljskem je 9 gimnazij, 92 učiteljev in 958 učencev.

* Iz Rio Janeiro do Tersta je 10.000 morskih milj; vendar pa znese vožnina iz Rio Janeiro do Tersta manj kot iz Celjovca v Terst, ktera poslednja mesta ležeta le 22 milj saksebi. Plača se namreč iz Rio Janeiro v Terst za cent 52 kr., iz Celjovca v Terst pa 1 gold. 6 kr.

* Na Belgiškem je 20 združenih železnic, ki znesejo v dolgosti 87 milj; na Nemškem z Austrijo vred znese daljava železnic 1034 milj; in sicer na Pruskem 378 milj, na Avstrijskem 204 milje, na Bavarskem 82½, na Saksonskem 64, na Hanoveranskem 48½, na Badenskem 43, na Kurhesenskem 39½, na Württenberskem 35, na Holstein-Lauenburškem 31½, na Meklenburg-Schwerinskem 30, na Hessen-Darmstadt-skem 16 milj itd. Razun tega je v Austriji na Ogerskem in Laškem železnic za 100 milj v daljavi.

* V Banatu, kakor se od tam piše, se je mnogo vsake sorte žita za južne kraje nakupilo; cena pa bo na vsako vižo skoraj še padla, žito do zdaj prav dobro stoji. — Živinska kuga se je po celem Moldavskem razširila. — Iz Pešta v Temišvar, Sibinj in Zemun se ima telegraf napraviti.

* Najposlednejši poljski pisatelj J. L. Krašewsky je izdal nov roman v dveh zvezkih pod naslovom „Kordecki“.

* Vuk Stefanović Karadžić je poslal v Prago necemu českemu pisatelju dva iztisa svojega serbsko-latinsko-nemškega slovnika. Izdaja se ti slovník v veliki veličini in veljá 5—6 gold. V Pragi je že čez 30 naročnikov na-nj.

Popis

smreke u Vitinjski fari na Štajarskem, na kateri so si nekteri podobo matere božje viditi domišljevali.

Menda ga ni več na Slovenskem kota, kjer bi še ne bili zaslišali koliko toliko čudovitega pripovedati o neki smreki u Vitinjski fari na Štajarskem, h kateri je lansko leto jezero in jezero ljudí, mladih in starih, zdravih in bolnih, posebno iz kmetiškega stana od vsih slovenskih krajev romalo. Ker se je pri njej mnogo popotnikov zavedlo in očitno spoznalo, da je temu romanju samo dobičkarija pot napeljala, se je sploh mislilo, da bo spomin na smreko za vselej zaspal, da bo romanja do nje za naprej konec, berž ko bo zima s svojem belem pertom trudno zemljo zakrila. Pa zemlja še ni bila letos svojega lica pridno izpod merzle odeje pomolila, glej! smo vidili sopet novih romarjev, ki pritekajo, kakor lastovice u prvi spomladi. Ker je po takem čutiti, da se za temi prihodniki še veliko družih giblje, ki so na toplejo letino svoj prihod do naše smreke odložili, jim hitim prijateljski na proti in jim te lističe za popotnega tovarša priporočim. Želim, da bi se vsi, ki so se na ta pot namenili, ali clo zaobljubili, z njimi dobro soznanili, in scer nekoliko pred, ko bo popotnica pečena. — Ker se ta tovarš ni le en dan ali le nekoliko ur pri smreki mudil, kakor drugi romarji, temuč je celih šest mescov okolo nje opraviti imel, vam bo to, kar se je pri njej godilo, tako na tenko vedil povedati, da noben romar, nobena be-račica tako. Ako bi ga morebit nekteri po strani gledé, njemu vkljub ravnali, obljubim, da ga bodo serčno ob-jeli, kadar se bojo na dom vernili. Čujte popis!

Binkoštno saboto lanskega leta, to je, 7. junia 1851, se je na doljnem Štajarskem u Vintinjski fari 5 ur nad Celjem, visoko u Pohorski kmetški okolici Paki, iz Berložnikove hiše glas zagnal, da ste njegove naj mlajši hčeri Tereza, ki je 12 let, in Jerčika, ki je 9 let stara, u domačem gaji, kjer ste ovce pasle, čudovito prikazen matere božje vidile. Pripoveduje se namreč, da je Tereza bila zagledala belkastega go-loba, ki se je ravno med razsohe dvaverhnate smreke bil vsedel, in ko ga je svoji sestri Jerčiki kazala, rekoč: „glej, glej lepega goloba!“ ji je Jerčika odgovorila: „to ti ni golob, to ti je le mati božja“. Tereza ni nobene matere božje vidila, Jer-čika pa je od tiste dôbe terditi začela, in še dan da-našnji terdi, da je na dvaverhnati smreki u domačem gaji mater božjo vidila, in da ji je mati božja tri reči povedala, katere pa nobeni živi duši na svetu razodeti ne smé *).

To prigodbo so Berložnikovi začeli sosedom raz-glasovati, sosedje so jo dalje raznesli, in ob kratkem

*) Nekiga dne sim Jerčkino mater prašal: »Alj vam je Jer-čika že razodela, kar ji je mati božja povedala?« »Tega ne smé ona nikomur povedati«, je bil odgovor. »Pa to bote vi vender vedili, ako ji je Maria kaj dobrega in veselega, ali žalostnega povedala«, jo dalje prašam. »Nič žalostnega, temuč samo dobrih in veselih reči«, mi Jerčkina mamka odverne. In nekaj minut pozneje sim pa clo zvedil tiste tri reči, katerih Jerčika nobeni živi duši povedati ne smé. Perva reč je: da bo na njihovi njivi nekoliko niže od smreke cerkva Matere božje in pa kapelica postavljena. Druga, da bo za naprej pri njenih stariših revšina se u bogastvo spremenila. Tretja, da bo Jerčika enkrat ravno zravno Marije u nebesih sedela.

je glas o tej prigodbi vès slovenski svet prešnil in je-zero in jezero ljudí zmezil, da so, kakor sim že gori povedal, sami gledat hodili, kar se jim je pripovedovalo o imenovani prikazni.

Mesca julia in augusta so bile tri ceste, vsesteze in poti, ki se u Vitinji stikajo, radovednih in po-božnih popotnikov tako polni, da so se teško eden dru-gemu ogibali. Ko deželski orožniki (žandarji) to ne-navadno shajanje na Pako zapazijo, grejo tudi oni gle-dat, kar je ljudstvo gledat hodilo na dvaverhnato smreko. Ker pa na njej niso ničesar čudovitega vidili, so jo u pričo obilnega ljudstva posekali.

S tem bi bil gotovo konec vsemu shajanju na Pako storjen, — ali popotniki, ki so to smreko obiskovali, so obilno dnarjev na Paki zapustili. Berložnikova Jerčika je veliko lepih darov bila dobila; njeni sta-riši se niso nikolj tako dobro počutili, ko ravno ob teh srečno napeljanih shodih. Pa tudi njegovi sosedi, in sploh cela Vitinjska fara je na lepem na premnogi gro-šič naletela, o katerem se ji pred nikdar ni sanjalo. Pačani so tedaj hitro zapopadli, da jim je Berložnikova smreka in njegova Jerčika zlati izvirk u njih oko-lico napeljala bila. Da bi se jim ta izvirk s poseka-noj smrekoj ne posušil, je bila Jerčika naprošena, na drugi smreki Marijo zagledati. Jerčika, katera svojo mater u teh rečéh rada uboga, je ljudém še tisti dan na drugi tamkej stoječi smreki Marijo kazala, ka-tere pa nihče drugi ni vidil. Pa ljudstvo je bilo zado-voljno, da jo je le Jerčika vidila.

Da bi ta nova smreka ljudstvo ravno tako na se vlekla, kot ga je poprejšnja, so domači Pačani pa tudi unanji obiskovavci Pake si veliko prizadeli. Pačani so bili kmalo glas zagnali, da se je žandarju, ki je dva-verhnato smreko posekal, desna roka posušila; da je Vitinjskih duhovnov jeden oslepel, ki je ljudí razgovar-jal, da naj ne hodijo na Pako; da je veliko bolnikov pri novi smreki ozdravelo; da so sedanji Lavantinski škof zato zboleli bili, ker shodov na Pako podpirali niso, in da so sopet ozdraveli, berž ko so se bili k smreki na Pako zaobljubili, in da so svojo zaobljubo, u kmetiško oblačilo preoblečeni, nek dan pri smreki dopolnili itd.

Vse to so presne laži, katere malopridni po svetu trosijo. Žandar, ki je smreko posekal, je še dan da-našnji čisto zdrav, kakor je bil. Duhovnov u Vitinji, pa tudi na dalječ od Vitinje ne vémo nobenega, da bi bil telesno oslepel. Bolnikov, ki so iz daljnih krajev na Pako prilezili, ni tamkej nobeden ozdravel, ampak njih mnogi od težavnega pota izdelani in vtrudeni so se ve-liko bolj bolni iz Pake na svoj dom vernili. Kar milo-stivega knezoškofa Lavantinskega zadene, je res, da so bili na svojem apostoljskem potovanju lansko jesen u Celji po božjem naključji zboleli, in so po božji milosti tam sopet ozdraveli. Da bi bil pa kdo Njih zaobljubo k smreki na Pako slišal, ali Njih pri tisti smreki na Paki vidil, tistega še dozdej ni nobena človeška mati rodila.

Največo laž o imenovani prikazni je nek dobič-karski zaplotnik s tem po svetu pokadil, da je veliko jezer podob natisniti dal, na katerih se na smreki bela podoba matere božje vidi. Ker je ta lažnjivi prerok u ovčjem oblačilu brezštevilo teh tablic že razprodal, brez da bi se hotel Slovincem razodeti, je čutiti, da bo on svoje sleparstvo še dalje gonil, dokler bo lahko-verno ljudstvo njegove podobe kupovalo.

Na to bi mi utegnil kdo prigovoriti, da jih je je-zero in jezero, kateri so pripravljeni pri živim Bogu priseči, da so u resnici podobo matere božje na več-krat omenjeni smreki vidili. — Poterpite nekoliko in pre-berite moj popis do kraja. (Dalje sledí.)